

Postbus 47 | 6700 AA Wageningen

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Directie Strategie, Kennis en Innovatie (SKI)
t.a.v. directeur ir. A. de Veer
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Geachte mevrouw De Veer,

Op uw verzoek heeft de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) aanvullende analyses gemaakt van de excreties van stikstof en fosfaat door melkkoeien en vleesvee, naar aanleiding van opmerkingen uit de praktijk tijdens de consultatie in augustus 2019 van voorstellen voor wijziging van de excretieforfaits.¹ De analyses zijn gemaakt door drie expertgroepen met experts uit de praktijk, veevoederindustrie Wageningen UR, CBS en het ministerie van LNV. De drie expertgroepen hadden betrekking op (i) melkkoeien (diercategorie 100), (ii) vleeskalveren (diercategorieën 112, 115, 116 en 117) en (iii) vleesveehouderij (diercategorieën 120, 121, 122, 123, 124; waarbij 121, 123 en 124 nieuwe categorieën zijn).

Bij de analyse van de stikstof- en fosfaatexcreties door melkkoeien (categorie 100) stonden twee vragen centraal: (i) hoe kunnen excretieforfaits op een adequate manier worden afgeleid voor melkkoeien met een melkproductie van minder dan 5.624 en meer dan 10.624 kg per koe per jaar, en (ii) passen de rekenregels die gebruikt worden om de excreties te berekenen nog bij de huidige praktijksituatie? Bij de analyse is gebruik gemaakt van resultaten van de KringloopWijzer van bijna 15.000 melkveebedrijven van de jaren 2017, 2018 en 2019. Op basis van de analyses konden voornoemde vragen worden beantwoord, en konden gemiddelde stikstof- en fosfaatexcreties door melkkoeien worden afgeleid, als functie van melkproductie (van 3000 tot 13000 kg per koe per jaar) en melkureumgehalte. De resultaten van de analyses (bijlage 1 van deze brief) geven aan dat de berekende excreties verschillen van die van de eerdere voorstellen (Bikker e.a., 2019; zie voetnoot 1), vooral omdat in de berekeningen nu rantsoenen zijn gebruikt die beter aansluiten bij de huidige praktijk.

De CDM adviseert om een aanvullende update van de excreties te maken nadat het Centraal Veevoeder Bureau (CVB) de reeds aangekondigde aangepaste behoeftenormen voor melkvee en aangepaste voederwaarden van voedingsmiddelen publiceert (waarschijnlijk begin 2022). Deze update zou dan gelijktijdig dienen te gebeuren met de aanpassing van de Handreiking bedrijfsspecifieke excretie melkvee (BEX), en de berekening van de totale gemiddelde stikstof- en fosfaatexcreties door de Nederlandse melkveestapel door de Werkgroep Uniformering berekening Mest- en mineralencijfers (WUM) in het voorjaar van 2022. Het is belangrijk dat de berekeningswijzen en gebruikte data voor de excretieforfaits en BEX en WUM op elkaar zijn afgestemd.

1/3

¹ Bikker e.a. (2019). Stikstof- en fosfaatexcretie van gangbaar en biologisch gehouden landbouwhuisdieren. Herziening excretieforfaits Meststoffenwet 2019. WOt-report 152.

WOT Natuur & Milieu

Wettelijke
Onderzoekstaken
Natuur & Milieu

DATUM

2 december 2021

ONDERWERP

CDM-advies

'Voortgang actualisatie
excretieforfaits van
melkkoeien en vleesvee'

ONS KENMERK

2134813/WOTN&M/JvSE

POSTADRES

Postbus 47
6700 AA Wageningen

BEZOEKADRES

Wageningen Campus
Gebouw 101 / Bodenummer
554
Droevendaalsesteeg 3
6708 PB Wageningen

INTERNET

www.wur.nl/wotnatuurenmilieu

KvK NUMMER

09098104

CONTACTPERSOON

WOT Natuur & Milieu

TELEFOON

0317-485471

E-MAIL

info.wnm@wur.nl

Invoering van de berekende gemiddelde stikstof- en fosfaatexcreties door melkkoeien als excretieforfaits kan gevolgen hebben voor de benodigde mestafzet van melkveebedrijven, afhankelijk ook van de melkproductie en het melkureumgehalte.

Aanpassing van de fosfaatexcretieforfaits die ten grondslag liggen aan het fosfaatrechtenstelsel, op basis van de nu berekende fosfaatexcreties door melkkoeien, zou forse consequenties hebben voor melkveebedrijven. Deze consequenties zijn inzichtelijk gemaakt via tabellen en grafieken in bijlage 1. Een groot aantal (vooral intensieve) bedrijven zou meer ruimte krijgen om te produceren binnen de fosfaatrechten, terwijl veel andere bedrijven extra fosfaatrechten zouden moeten aankopen om hetzelfde aantal melkvee te kunnen houden. Aanpassing van de fosfaatexcretieforfaits die ten grondslag liggen aan het fosfaatrechtenstelsel, zou de druk op het fosfaatrechtenstelsel (om meer melk per kg fosfaat te produceren) verder doen toenemen. Dit past minder goed bij de herbezinning en geschetste contouren van het nieuwe mestbeleid, waarbij grondgebondenheid voor de melkveesector centraal staat. Een dierrechtenstelsel in plaats van een fosfaatrechtenstelsel zou die druk kunnen beperken.

Bij de analyse van de stikstof- en fosfaatexcreties door vleeskalveren (diercategorieën 112, 115, 116 en 117) stonden vragen met betrekking tot voeropname en rantsoensamenstelling, opleggewichten en aantal productiedagen, en het slachtrendement centraal. Er is gebrek aan nauwkeurige praktijkdata. De sector verandert snel en dat is vooral te zien in de rantsoenen en in de N- en P-gehalten van de daarbij gebruikte voedermiddelen. In een eerdere notitie (d.d. 16 juni 2020) van het CDM aan het ministerie van LNV is aanbevolen om de data en informatie in het Handboek Kwantitatieve Informatie Veehouderij over de vleeskalveren periodiek te actualiseren. Dit vraagt om een gezamenlijke inspanning van de betrokken sectoren, onderzoek en het ministerie van LNV. Daar wordt ondertussen aan gewerkt; er is budget beschikbaar gesteld om de data en informatie in het Handboek Kwantitatieve Informatie Veehouderij over de vleeskalveren periodiek te actualiseren.

Voor diercategorie 112 (witvleeskalveren) van ca. 14 dagen tot ca. 8 maanden) zijn in 2021 door de exportgroep vleeskalveren voldoende praktijkdata verzameld om de gemiddelde stikstof- en fosfaatexcreties door witvleeskalveren nu te actualiseren (bijlage 2 bij deze brief). Voor diercategorie 112 zijn de volgende gemiddelde excreties berekend: 13,3 kg stikstof en 4,7 kg fosfaat (P_2O_5) per jaarrond aanwezig dier. De CDM adviseert om deze gemiddelde stikstof- en fosfaatexcreties te gebruiken bij de herziening van de excretieforfaits van diercategorie 112.

Voor de diercategorieën 115, 116 en 117 zijn in 2021 geen nieuwe data verkregen die zouden kunnen leiden tot aanpassing van de gemiddelde stikstof- en fosfaatexcreties. Voor deze diercategorieën geldt het advies om de gemiddelde excretiecijfers vermeld in Bikker e.a. (2019; zie voetnoot 1) als basis voor de excretieforfaits te gebruiken. Met de sector zijn vervolgcacties afgesproken om te komen tot een betere inwinning van representatie data, opdat nauwkeurige berekeningen kunnen worden gemaakt van de stikstof- en fosfaatexcreties voor deze diercategorieën

Bij de analyse van de stikstof- en fosfaatexcreties door vleesvee (diercategorieën 120, 122) stonden primair vragen met betrekking tot de diversiteit/heterogeniteit van deze categorieën en met betrekking tot data centraal. Er zijn voorstellen gemaakt voor nieuwe diercategorieën (121, 123 en 124). Deze nieuwe diercategorieën vragen om nieuwe en consistente beschrijvingen en definities van alle diercategorieën vleesvee (120, 121, 122, 123, 124). Verder geldt ook hier dat actuele data en informatie over voeropname en rantsoensamenstelling, opleggewichten en aantal productiedagen, en slachtrendementen ontbreken. De vleesveehouderij is divers en deels kleinschalig, waardoor het niet eenvoudig is representatieve data te verkrijgen van de verschillende vleesveecategorieën en -bedrijven .

Er zijn acties uitgezet om te komen tot een nauwkeurige beschrijving en karakterisering van de sector in brede zin, en van de verschillende (nieuwe) diercategorieën. Nadat deze beschrijvingen compleet en geaccordeerd zijn, kan begonnen worden met het verzamelen van data en informatie om te komen tot een nauwkeurige berekening van de gemiddelde stikstof- en fosfaatexcreties door vleesvee (diercategorieën 120, 121, 122, 123, 124).

Naar verwachting kunnen dan in de zomer van 2022 de eerste resultaten van de berekeningen van de gemiddelde stikstof- en fosfaatexcreties door vleesvee worden gepresenteerd. Maar het is onduidelijk of die resultaten dan al voldoende degelijk en representatief zijn om te gebruiken voor aanpassing van de excretieforfaits voor deze diercategorieën per 2023. De CDM adviseert tot die tijd de voorstellen in Bikker e.a. (2019) te gebruiken als basis voor de excretieforfaits van vleesvee.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Prof. dr. Oene Oenema

cc. Mw. drs. E.G.M. Veldhuis, directeur Directie PAV, Ministerie van LNV
Ir. E.J.R. Maathuis, Ministerie van LNV, Directie PAV
Ir. G.H.M. ten Have, Ministerie van LNV, Directie PAV
Dhr. C.P.T. de Vos, Ministerie van LNV, Directie PAV
Dr ir G.L. Velthof (secretaris CDM)